

Studenterrådet, der blev hørt

I dag er det 75 år siden, at Studenterrådet ved Aarhus Universitet blev oprettet.

UNIVERSITETET

Af PALLE LYKKE
udvalgssekretær, cand.mag.,
Universitetshistorisk Udvalg

Tirsdag den 11. februar 1932 skulle Studenterrådet i Århus oprettes. Der var indkaldt til studentermøde, og i et bevaret udklip fra *Afholdsdagbladet* udtrykkes håb om, at studenterne vil møde talrigt op, for – som det hed – formålet med rådet var jo ikke blot at gøre studieforholdene så gode som muligt, men også at varetage studenternes materielle og økonomiske interesser.

Studenterne mødte da også op og vedtog på mødet oprettelsen af Studenterrådet, som kort efter godkendtes af Undervisningsministeriet som repræsentationsorgan for de studerende ved Universitetsundervisningen i Jylland.

Studenterrådets næstformand, S. Ingemann Jensen, fortalte i maj 1932 i "Den jydsk Akademiker", om "Studenterrådets Historie og Arbejde" og fremhævede, hvor lykkeligt det var, at "flere af Universitetssagens betydeligste Mænd" havde været positive over for rådets oprettelse. Foreløbig havde Studenterrådet nedsat et økonomiudvalg, hvorunder der var oprettet et "Engageringsbureau".

Dette bureaus opgave var ifølge næstformanden at skaffe studerende "chancer for lønnet og passende arbejde", og Ingemann Jensen forestillede sig, at det ville vokse til "en selvstændig Institution".

Desuden planlagde man et rusbureau, der skulle vejlede "russerne" (de nye studerende), og som skulle ar-

bejde tæt sammen med et "Bolianvisningsbureau", der kunne være behjælpeligt "ved Leje af Værelser og lignende". Økonomiudvalget havde i øvrigt på forskellig vis søgt at skaffe studerende rabat på adgang til forskellige institutioner (teatret, biografier bl.a.), og der arbejdedes stadig i foråret 1932 på "Oprettelsen af en Forbrugsforening".

Visionen var ifølge næstformanden, at Studenterrådet iflg. sine love og sin oprindelse skulle være et naturligt bindeled mellem Lærersamling og studenter, ligesom den enkelte fagrepræsentant forventedes at påtage sig enhver opgave, som naturligt faldt ind under dennes område. Og inden for dette område skulle fagrepræsentanten så vidt muligt støtte enhver af sine studiefæller med råd og vejledning. Studenterrådet bestod af én repræsentant fra hvert af fagene, og dem var der endnu kun 6-7 stykker af (alle sproglige og historiske).

Midlertidig ordening

I 1933 oprettede Studenterrådet en filial i Århus af det københavnske studenterråds ekspeditionskontor.

Der var tale om en midlertidig ordening og der forhandles her billige kollegiehæfter og visse lærebøger. Desuden solgte man brugte filosofikumsbøger.

I 1934 var Ekspeditionskontoret rykket ind i den første universitetsbygning i Universitetsparken – og bode i "værelse nr. 40", som det fremgik af den allerførste Studenterrådshåndbog, der kom i 1934 og er kommet årligt siden.

Af Studenterrådshåndbogen for 1935 fremgår, at der nu faktisk var oprettet et antal faste udvalg: Udvalget for Ekspeditionskontoret, der nu også sælger "skrivematerialer af enhver art til meget lave priser", Udvalget for Arbejdsanvisning, der stærkt

opfordrede til ikke at lade sig hyre til lavere løn end den, som Studenterrådet havde fastsat, og Udvalget for Boliganvisning "og lignende".

Det sidste drejede sig om forespørgsler vedr. "kost og deslige", altså f.eks. priser på pensionater og andre spisesteder. I øvrigt anbefalede udvalget universitetets egen frokoststue. Det nævnes samme år, at Studenterrådet i samarbejde med Kommunehospitalet havde skaffet adgang for samtlige studenter til gratis (og derfor moralsk forpligtende) tuberkuloseundersøgelse – et vedvarende tema gennem en længere række år.

Protester mod lærer

At henvende sig til en minister og at opløse en resolution er vel ikke, hvad vi i dag – med tanke på det senere studenteroprør – opfatter som studenteraktivisme, men i betragtning af, hvordan studenter dengang normalt gæbbede (og klædte) sig, så måske alligevel, og går vi frem til februar 1936, var der sagen om Dr. Domes og Studenterrådets kamp for at undgå at have den (formentlig) nazistiske lærer ansat.

Ud over at protestere i pressen, hvor studenterrådets formand Krei Horn forlangte Domes fjernet, blev der iværksat forskellige former for protester, noget med vedvarende at stampe hårdt i gulvet og banke under bordet under Domes' forelæsninger. Hans ansættelse blev ikke forlænget.

Flere blandt de studenter, som deltog i modstandsarbejdet under Besættelsen, var samtidig aktive i Studenterrådet, så derfor radede de over visse faciliteter, som befandt sig i rådets gavlværelse i universitetsbygningen, og som gjorde det muligt at trykke forskellige sager og få dem uddelt.

Det var folk som Erik Reske-Nielsen (repræsentant for historikerne) og Aksel Stenderup (repræsentant for medicinerne), der sammen med andre på den baggrund udviklede den illegale trykkerivirksomhed og fremstillede "Budstikken". Det foregik ikke mindst, mens stud. med. Peder Linnet-Jepsen (Anne Linnets far) fungerede som studenterrådets formand.

Kontrovers med rektor

Nogle gange i den tid kom det til sammenstød mellem Studenterrådet og universitetets rektor.

Det var, når Studenterrådet ønskede at manifestere en protest mod tyskernes overgreb – i hvert fald skete det ved jødeforfølgelserne, ved Gestapos beslaglæggelse af parkkollegierne, og efter at tyskerne havde taget fire professorer som gidsler 29. august 1943 og lukket universitetet.

I alle tilfældene blev Stu-

PIBEPARADE - Møde i Studenterrådets kontor i 1942. Kontoret lå øverst i sydenden af universitetets første bygning med søerne i Universitetsparken i baggrunden. Siddende forrest til venstre Aage Madsen. Den kvindelige student er Bente Egmsøe Hansen. Siddende for bordenden Ejner Pedersen. Stående umiddelbart til højre for Ejner Pedersen ses Erik Reske-Nielsen. Siddende yderst til højre Niels Neergaard. De øvrige er det ikke lykkedes Universitetshistorisk Udvalg at få identificeret.

VÆRELSESANVISNING - Studenterrådets værelsesanvisningen 1953.

denterrådet standset af rektor, som stærkt frarådede voldsomme demonstrationer og anbefalede spagere protestformer. Man frygtede selvfølgelig "norske tilstande" – dvs. tyskernes arrestation af ansatte og studenter, sådan som det skete i Oslo.

Tyskerne antydede i øvrigt, at de århusianske studenter selv var skyld i, at universitetet var blevet lukket, men havde ikke villet si-

ge mere. Rektor og bestyrelsesformanden forestillede sig dog, at det kunne hænge sammen med, at Studenterrådet under 29. august-uroighederne skulle have udsendt et opråb.

Sagen var blevet efterforsket af et par kriminalbetjente, som skulle have fundet ud af, at opråbet var trykt på lige netop den slags papir, som Studenterrådet et stykke tid i forvejen bevis-

ligt havde anskaffet fra en handlende i Horsens. Efter et par uger åbnede universitetet i øvrigt igen – efter ikke mindst en stor indsats fra bestyrelsesformandens side.

Legater

Under Besættelsen blev der uddelt middagslegater til de dårligst stillede studerende. Her havde Studenterrådet til opgave at indstille ansøgere – der var f.eks. 73 studeren-

BOGIMPORTEN

BOGIMPORT - Studenterrådet oprettede i 1949 Studenternes Bogimport for at skaffe studenterne udenlandske bøger til lavere priser end hos de almindelige boghandlere. Bogimporten blev senere til Akademisk Boghandel.

SANGBOG - Studenterrådet udgav i 1948 sangbogen "In Usum Delphini."

de, der i vinteren 1941-42 modtog spisebilletter til Århus Folkekokken.

Efter Befrielsen var der en voldsom virkelyst – og det var her Studenterrådet med den senere professor Torben Agersnap ved Handelshøjskolen i København som formand efter svensk forbillede oprettede Århusstudenternes Kursusvirksomhed.

Formålet var såvel ideelt – at udbrede kendskab til sprog og kultur – som økonomisk: Her kunne studenterne lære at undervise og samtidig tjene lidt penge.

Virksomheden eksisterer stadig i bedste velgående, men nu – kort sagt og uden mellemregninger – under navnet Folkeuniversitetet i Århus.

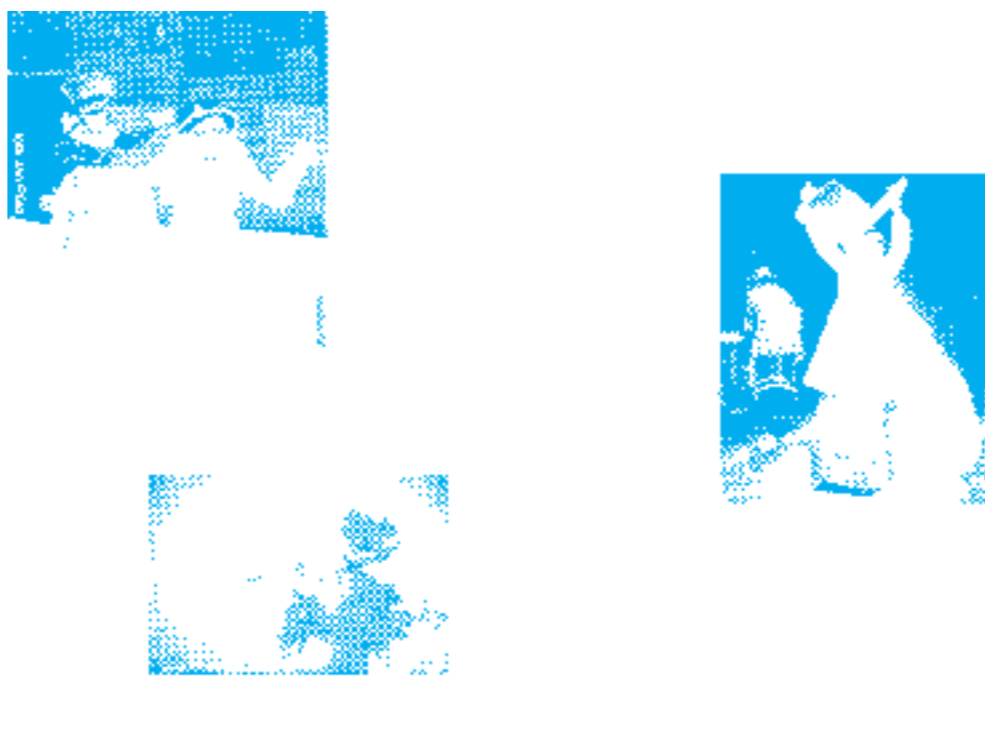
Også et andet efterkrigs-

initiativ fik et langt og omfattende liv, nemlig Bogimporten, som Studenterrådet oprettede i 1949. Man var trætte af de danske boghandlernes omregningskurs og satte sig for at sælge udenlandske bøger langt billigere end disse. Det lod sig kort sagt gøre og blev en succes.

Nogle år senere opnåedes ret til også at forhandle danske bøger, og Bogimporten omdøbtes til Akademisk Boghandel. Dens mangeårige leder, N. Stubbe Østergaard (1928-1996), fortalte et par år før sin død, at boghandelen med de efterhånden mange afdelinger – herunder en i Odense – omkring 1970 var landets tredjestørste.

Da universitetet havde 25-års-jubilæum i 1953 arrangerede Studenterrådet – med formand Niels Jørgen Andersen (der senere tog navnet Ebbensgaard) i spidsen – sammen med Studenterforeningen den store Jubillefest, som gennem et par septembere dage med sin festivitas prægede universitetet såvel inde som ude. Overskuddet skulle gå til en fond, som skulle samle ind til opførelsen af et studentehus – ønsket realiseredes 11 år senere – i 1964.

jpaarhus@jp.dk

SÅLLING

DAGENS TILBUD

FRÅ MANDAG KL. 9.30
SPAR 200,-

Stort "Pirates of the Caribbean" marked

F.eks. Piratsklub
Normalpris 699,-
NU KUN

499,-

www.salling.dk

Salling

Århus 85 12 16 00
Ålborg 98 16 00 00

Stue 1